

Åtalsanmälan

Stödande instruktion för livsmedelskontrollen

Det huvudsakliga syftet med att åtalsanmäla brott mot livsmedelslagstiftningen är att bidra till att företagen följer lagstiftningen bättre. Här hittar du inledande fakta om åtalsanmälan och får veta hur åtal och administrativa sanktioner kompletterar varandra.

Allmänt om åtalsanmälan

Kontrollmyndigheternas skyldigheter när det gäller att anmäla brott framgår av 13 § livsmedelslagen (2006:804).

Här står att myndigheterna ska beivra överträdelser av lagstiftningen. Ett av sätten att beivra är att anmäla företag som bryter mot reglerna till åklagare/polis.

I en åtalsanmälan måste kontrollmyndigheten tydligt beskriva den gärning som myndigheten misstänker är ett brott mot lagstiftningen och att lika tydligt ange vilka regler det är som har överträtts.

Det straffrättsliga förfarandet tar bara sikte på gärningar som redan har begåtts, medan de administrativa åtgärderna i huvudsak syftar framåt. Inget hindrar därför att en redan begången gärning åtalsanmäls samtidigt som ett beslut om förbud meddelas mot liknande gärningar i framtiden.

Det finns begränsningar i 30 § i livsmedelslagen (2006:804). Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts ska straffansvar enligt livsmedelslagen inte åläggas, om myndigheten ansöker om utdömande av vitet. För gärningar som kan leda till sanktionsavgift ska inte heller dömas till ansvar. Det innebär att när man kan besluta om sanktionsavgift ska man inte göra en åtalsanmälan. Detta gäller till exempel livsmedelsverksamheter som startat efter 1 januari 2019 utan att företagaren anmält detta. Läs mer om sanktionsavgifter.

Att kontrollmyndigheten gör en åtalsanmälan minskar i allmänhet inte behovet av att vidta administrativa kontrollåtgärder för framtiden. Tvärtom kan sådana åtgärder innebära en bekräftelse för rättsväsendet om att myndigheten ser allvarligt på vad som har inträffat.

Vem är straffrättsligt ansvarig?

Det är livsmedelsföretagaren som är primärt ansvarig för brott som begås vid livsmedelshantering. Livsmedelsföretagare definieras i förordning (EG) nr 178/2002 som de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i det livsmedelsföretag de driver.

Om ansvaret inte har delegerats, faller ansvaret normalt sett på den högsta beslutande personen i företaget. Ansvaret kan alltså delegeras, men det måste göras på ett tydligt sätt och den som får delegationen måste också få tillräckliga befogenheter och resurser för att kunna utföra sin uppgift. Om delegationen har brister, faller ansvaret i allmänhet tillbaka på den person som har befogenhet att delegera.

För att man ska definieras som livsmedelsföretagare enligt EU-lagstiftningen krävs att verksamheten har en viss grad av organisation och viss kontinuitet. Men även personer/företag som släpper ut livsmedel på marknaden utan att nå upp till "nivån livsmedelsföretagare" har ansvar för att de livsmedel som de släpper ut är säkra. Se artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002. Sådana personer kan alltså straffas om de till exempel säljer livsmedel som är skadliga för hälsan eller otjänliga som människoföda.

Begreppet livsmedelsföretag

Begreppen viss kontinuitet och viss grad av organisation

Begreppet livsmedelsföretagare - fysiska och juridiska personer

Vem som är straffrättsligt ansvarig för ett brott är inte i första hand en fråga för kontrollmyndigheterna att ta ställning till. Det är rättsväsendets sak att ta slutlig ställning till det. Därför är det inget krav att en ansvarig fysisk person pekats ut i en åtalsanmälan från kontrollmyndigheten. Det räcker med att ange den brottsliga

gärningen och livsmedelsföretaget/företaget.

Som nämnts ovan ka livsmedelsföretagaren eller näringsidkaren tvingas betala företagsbot, även om det är en juridisk person.

Senast uppdaterad 10 maj 2019 Ansvarig grupp LK_Team Redlighet